

מוזיאון בית העמק

סיור מודרך

עוד בשנות ה - 50, רפי התחיל באיסוף פריטים מן העבר שהוא מצא באזור ואלה הוצגו בוויטרינה בבית התרבות. מאוחר יותר, עם יציאתו ללמודים בארכיאולוגיה, האוסף נעשה 'מקצועי' יותר וגדל באופן מתמיד. מתחילת דרכו, רפי גייס חברים המעוניינים בנושא וגם ילדים שבשעות הפנאי שלהם, באו, חפרו, ניקו ותיעדו.

בשנת 1960, האוסף הועבר לאחד החדרים בבית הספר הערבי - היום הפונדק - ושם הוצג באופן די מאורגן, אולם רחוק מהיישוב ולא מובטח דיו.

בשנת 1966-7 הוחלט להעביר את האוסף לקומת הקרקע של הבית הדו-קומתי. לאחר מעשה של קיטלוג ובירור, הנס קולר, אדריכל שוויצרי, שעבד עם פרדי כהנא, וגר עם משפחתו כתושבים בבית העמק, התנדב לעצב את האוסף כתצוגה מוזיאונית ובעיקר על ידי לוחות ההסבר על המקום ועל התקופות השונות. בינתיים כבר נמצאו ממצאים מרשימים שונים: אוסף זכוכית שהתגלה עם חפירות כביש "המתלה", כדים שונים ועוד במערה שהתגלתה לאחר מבול גשם בחורף 1964 וגם פריטים שהובאו לבית העמק מחפירות הסקר הארכאולוגי שהתנהל באזור בהשתתפותו של רפי ובו השתתפו גם ילדי הקיבוץ.

התצוגה במוזאון בית העמק מהווה, הלכה למעשה, את התיעוד הראשוני של "הסקר הארכאולוגי בגליל המערבי" אשר היום כלול בסקר של כל הארץ ונמצא באתר מרשים באינטרנט.

המצגת מוגשת בהוקרה, בהערכה ובאהבה לדר' רפאל פרנקל - לרפי שלנו

מוזיאון בית העמק

ברוכים הבאים

עיצוב: הנס קולר

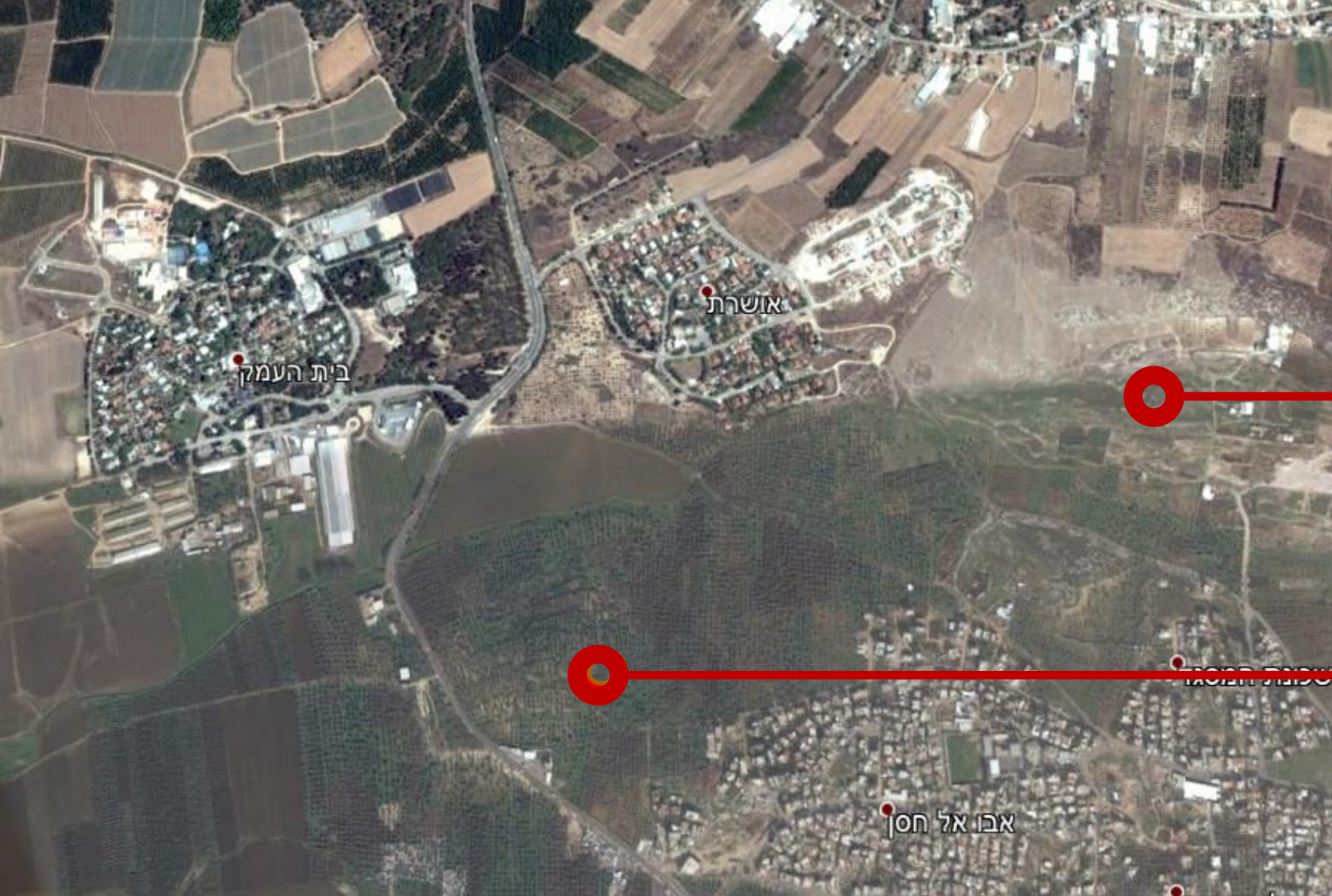
לוח קיר המתאר את האתרים הארכיאולוגים בגליל המערבי

עיצוב: הנס קולר

לוח קיר המתאר את החפירות במערת היונים קטע של ציר הזמן של התקופות השונות

אתר בית העמק

אתר מתקופת הברונזה
הקדומה שרפי מצא ממזרח
לאשרת של היום ומדרום
לעמקה.

השם ניתן כדי לעודד את בית
העמק לטפל במקום וילדי בית
העמק חפרו במקום.

אתר 183

תל עמק (מימס)

מזוהה עם בית העמק המקראי

ממצאים מתקופות הברונזה
המאוחרת, הברזל א', הברזל
ב', הפרסית, ההלניסטית,
הרומית והביזנטית

אתר 178

סקר הארכיאולוגי: האתרים הנמצאים בקרבת בית העמק

**בריכת שחייה
ארון קבורה**

**מכבסה
ארון קבורה**

**הנהלת חשבונות
מערת קברים פרסית**

**כיכר הכניסה
קבר מהתקופה
הרומית**

אתרים ארכיאולוגים בבית העמק

3 מערת קברים

מערת קבורה שנמצאה באושרת

ממצאים מקבר מתקופת הברונזה הקדומה
מאזור אשרת

נמצאו במערת הקבורה באושרת

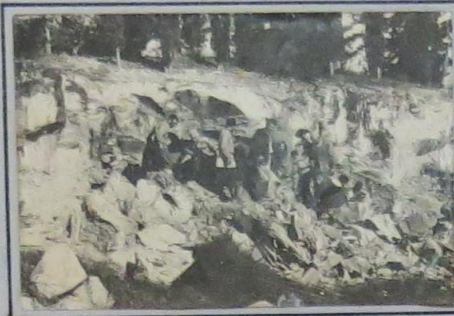
פריטים מתקופת הברונזה הקדומה

מערות קבורה מהתקופה הפרסית נמצאו מתחת להנהלת החשבונות

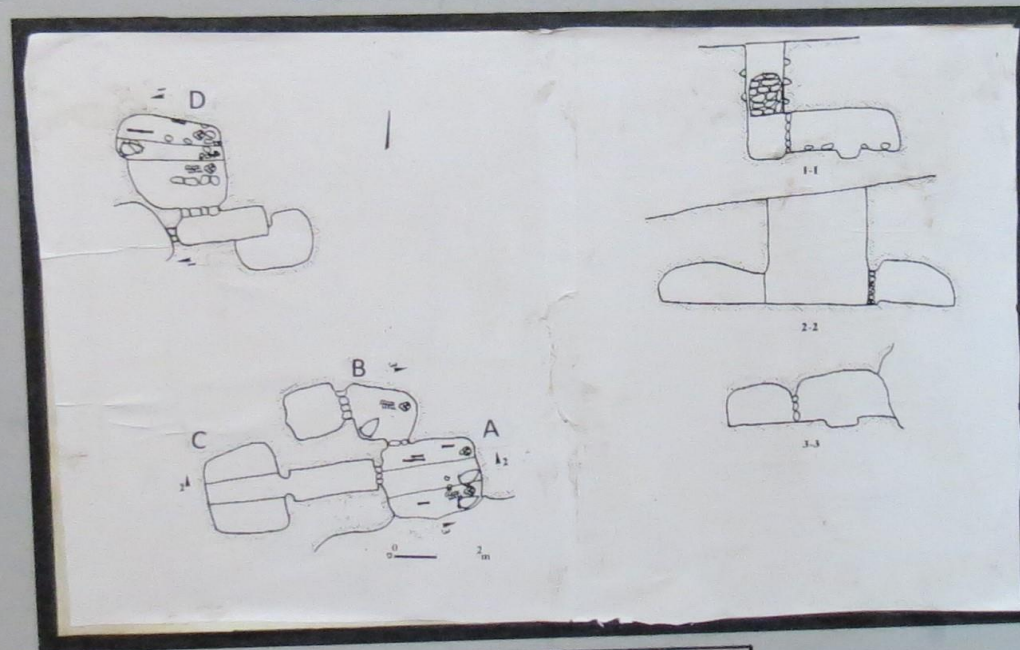
מערה ד

רפי בשעת חשיפת הממצאים

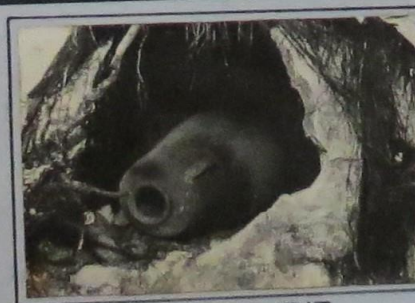
כניסה של מערה C צולם ממערה A

גלוי פיר הכניסה של מערות A ו-C

הפתח של מערה B מבפנים

קנקן במערה B

מערה A בעת גלויה על ידי ערן

כלים מקבר פרסי (ליד המזכירות)

חלק מהכלים שנמצאו בקבר הפרסי

5.208. אתר 208 (7) - השוקת

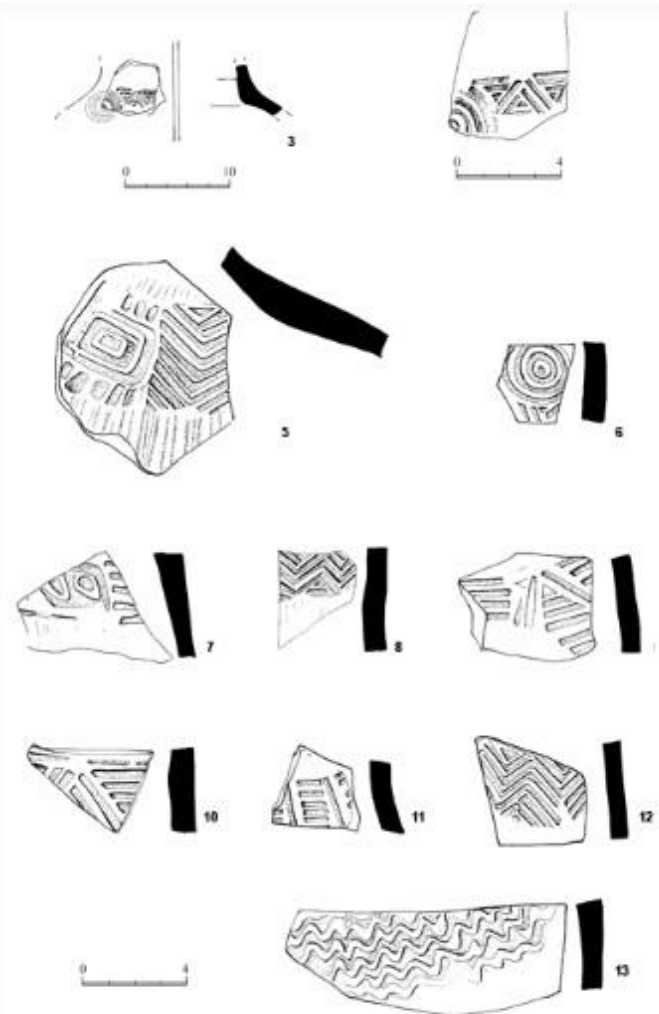
אתר סקר ארכיולוגי - מפה 208

ראש פסל קטן מהתקופה הביזנטית - נמצא באזור כפר יאסיף

ידיות קנקנים מרודוס מהתקופה ההלניסטית עם כתוביות ביוונית נמצאו בתל עמק

9.183, ממצא חרסים, תקופת הברונזה הקדומה ב': 1-13 טביעה על קנקן, "מתכתי".

אתר סקר ארכיולוגי – מפה 183

חרסים מאתר בית העמק עם טביעות חותם

ניגון עתיק

לפני 70 שנה נמצאה טביעת חותם גלילי • לפי מחקר חדש, הטביעה הנדירה, כבת 5,000 שנה, מציגה את סצנת הנגינה הקדומה ביותר המוכרת במחקר של ארץ ישראל

שבר החרס (מימין) ושחזור מהלך הטקס

ראה כנבל, כלי נגינה מוכר מהעולם הקדום. לדברי החוקרים, "נראה כי טביעת החותם הנדירה, אשר הופיעה על גבי שבר כלי אגירה גדול, שופכת אור על העולם הסמלי-פולחני של אנשי תקופת הברונזה הקדומה בארץ ישראל. חשיבותה של הסצנה נעוצה בהקשרה הסמלי האפשרי, בהיותה חלק מטקס מורכב, הידוע כמסופוטמיה בשם 'הנישואין המקודשים'. בטקס הזה התבצע איחוד סמלי בין המלך לבין אלה, שיוצגה בפועל על ידי כוהנת. הטקס כלל מספר חלקים: מוסיקה וריקודים, משתה ומפגש בין המלך לבין האלה ויחסי מין ביניהם". להערכת החוקרים, טביעת החותם משקפת את שלב הנגינה הקשור לטקס זה.

החוקרים הדגישו כי "זוהי הפעם הראשונה שבה ניתן לזהות בוודאות בארץ רמות מנגנת בטביעת חותם מן האלף השלישי לפנה"ס. זאת, בשעה שרוב הטביעות הפולחניות מארץ ישראל מציגות דמויות ררקדות או את שלב המשתה שבו נראות הדמויות הנשיות והדמויות הגבריות זו מול זו, כשלב שלפני קיום יחסי המין".

יורי ילון

מחקר חדש מגלה כי טביעת חותם גלילי נדירה מתקופת הברונזה הקדומה כבת 5,000 שנה, מציגה את סצנת הנגינה הקדומה ביותר המוכרת במחקר של ארץ ישראל. כך סוברים הארכיאולוגים ד"ר יצחק פז, ד"ר יניר מילבסקי ונמרוד גצוב מרשות העתיקות. שלושת הארכיאולוגים יציגו את תוצאות מחקרם החדש היום במהלך יום העיון "סקס, סמים ורוקנרול", המשותף לרשות העתיקות ולאוניברסיטה העברית בירושלים. יום העיון ייערך בקמפוס האוניברסיטה העברית בהר הצופים בירושלים ופתוח לקהל הרחב ללא תשלום.

טביעת החותם, שנמצאה בשנות ה-70 באתר בית העמק בסקר ארכיאולוגי שניהל ד"ר רפי פרנקל בגליל המערבי, הוטבעה על ידי חותם גלילי שגולגל על פני החומר לפני שנצרך. כך נוצרה שרשרת סצנות שחוזרת על עצמה. הסצנה המתוארת על טביעת החותם כוללת שלוש דמויות נשיות, שתיים עומדות ואחת יושבת. זו היושבת מנגנת בכלי הנגינה.

כתבה על הממצאים מאתר בית העמק

נרות שמן שונים

חרס מתל עמק (מימס) "Wild Goat" מטורקיה

נמצא במערת היונים

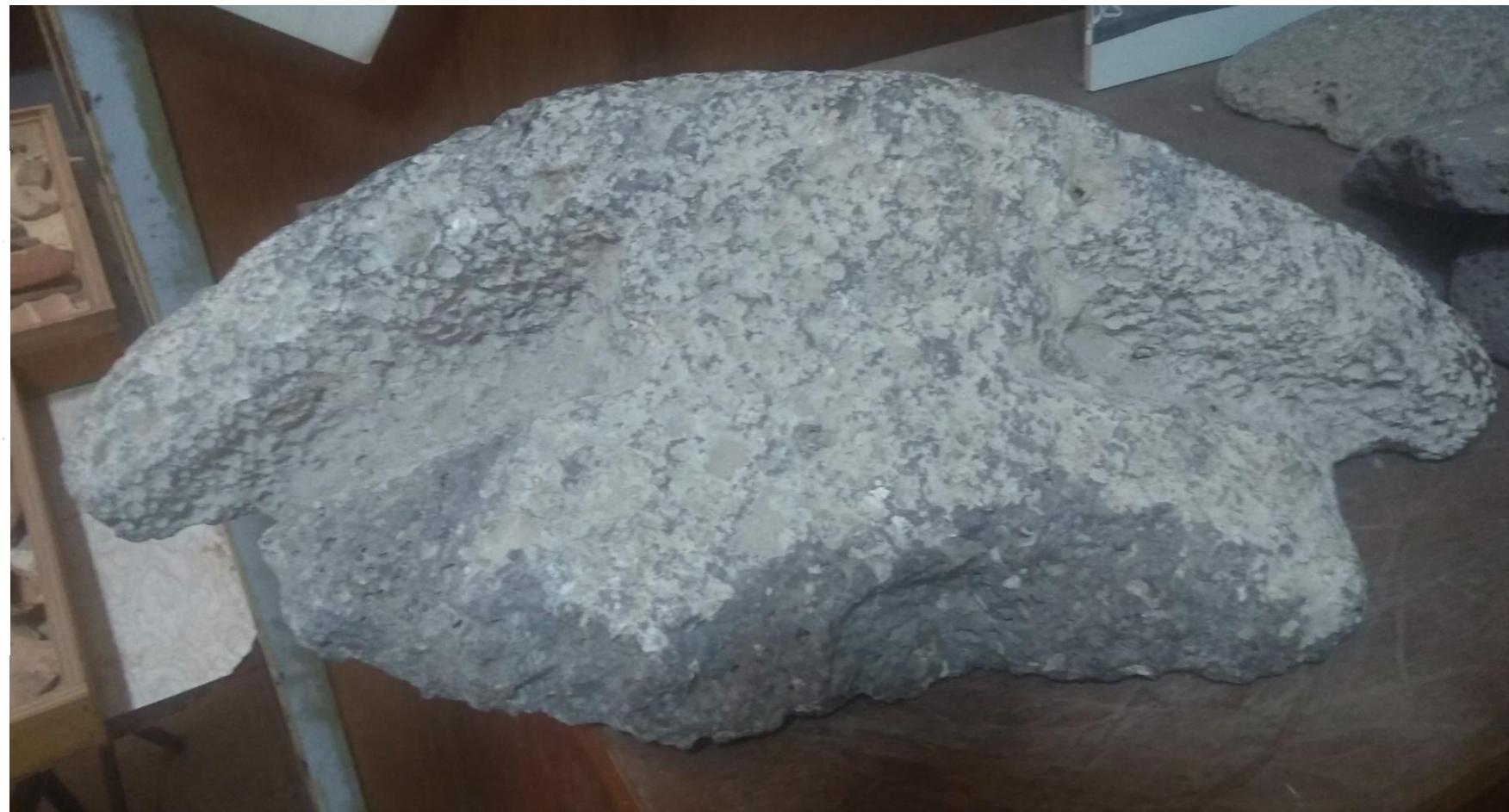
"טלפון" למתים או אבן גריסה?

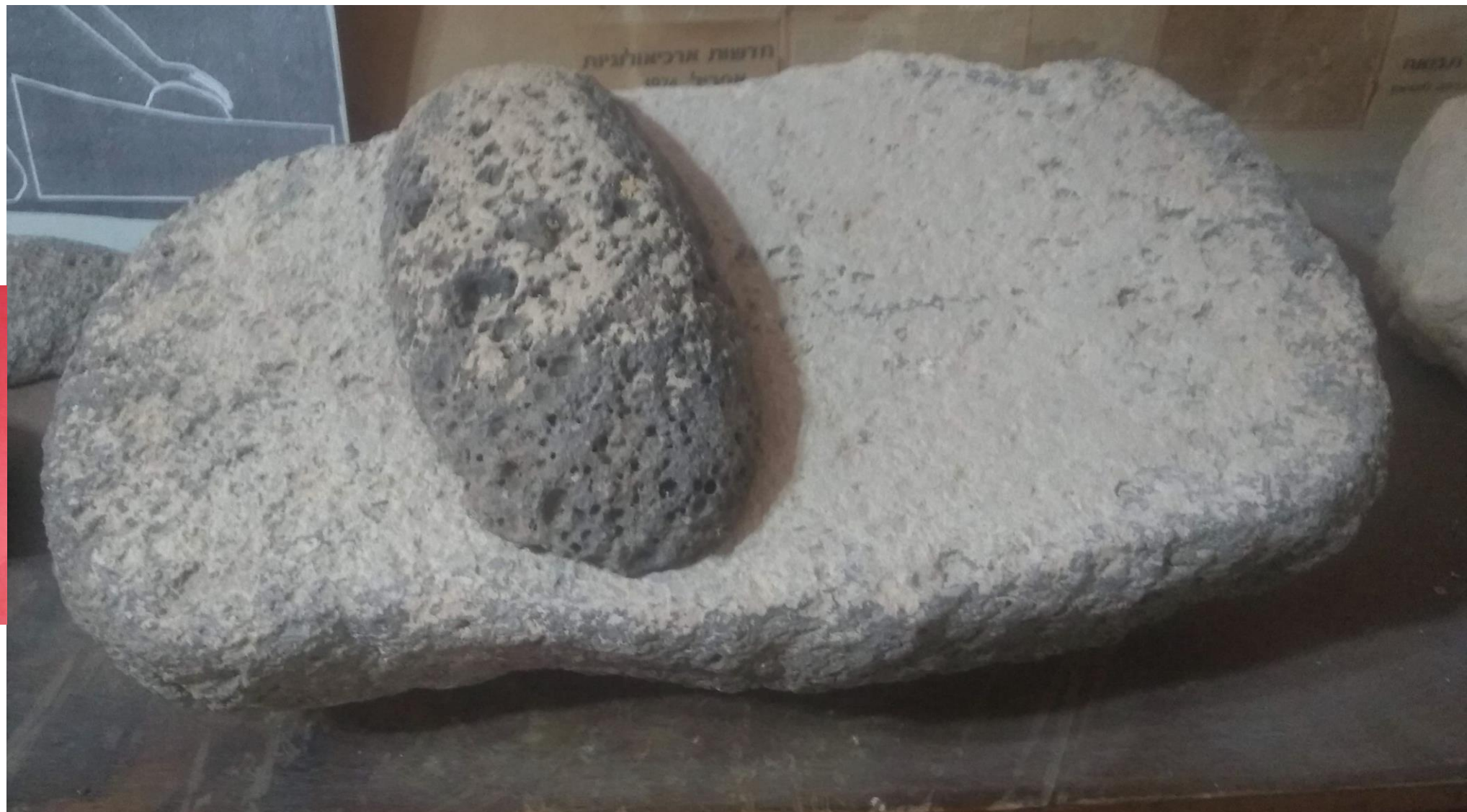
צינורות מאמות המים שחיברו בין כברי לעכו

אתר סקר ארכיולוגי – מפה 183

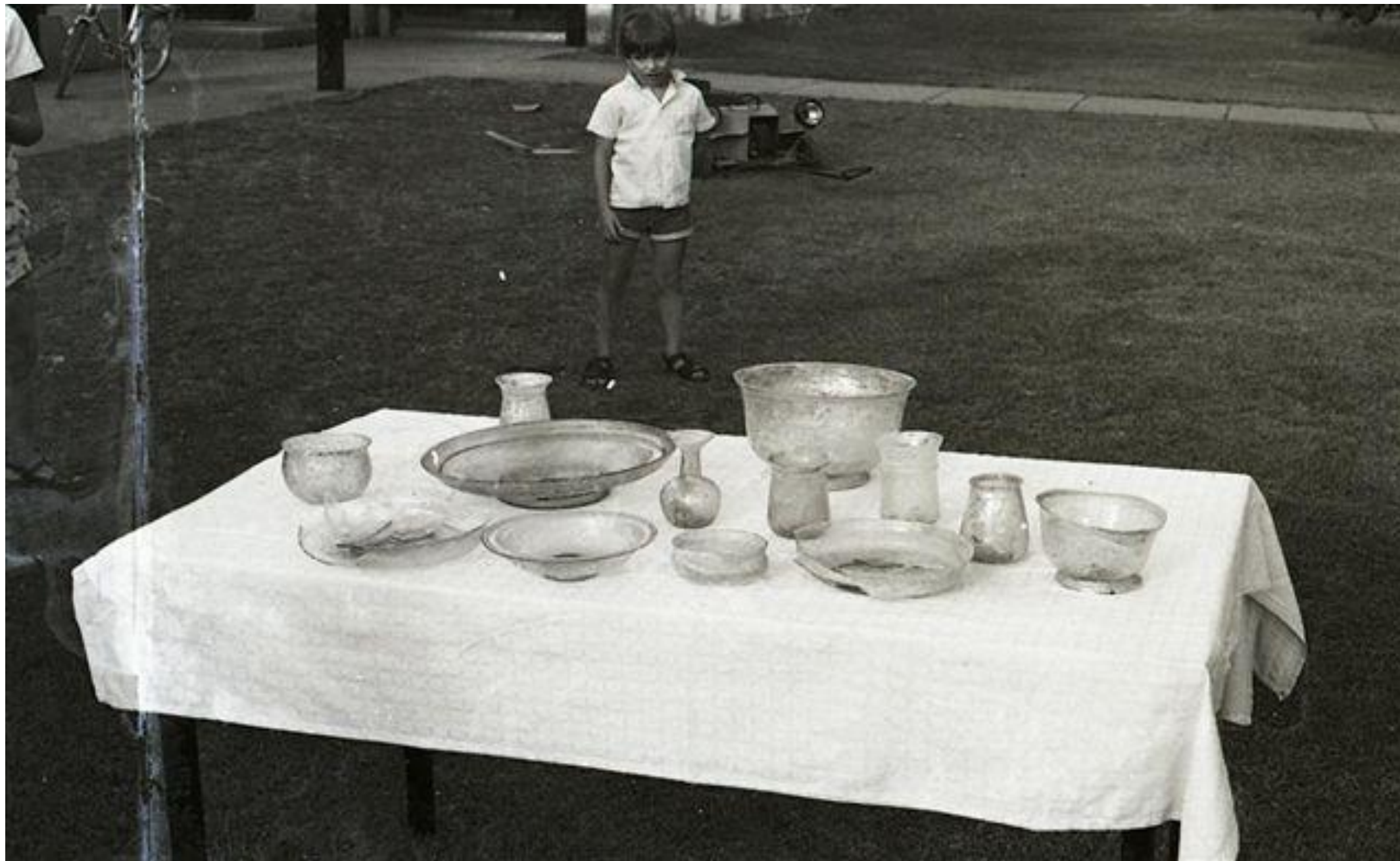

ריחיים פיניקיות

נמצא באתר בית העמק

ריחיים מתקופת הברונזה הקדומה

כלי זכוכית מהתקופה הרומית שנמצאו ב - 1973 בקבר ליד כיכר הכניסה לקיבוץ

אורי כהנא ז"ל וקבוצת הילדים שמצאו וניקו את אוסף הזכוכית

כלים ייחודיים לאחר ניקוי

צולם אוגוסט 2019

צולם אוגוסט 2019

צולם אוגוסט 2019

אמפורה מהמאה השלישית לספירה שנמצאה על ידי אורי כהנא ז"ל בקבר ליד כיכר הכניסה לבית העמק

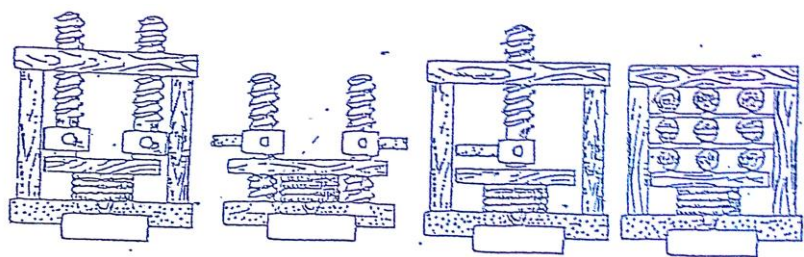

אתר הסקר הארכיאולוגי
מפה 208

כד מהמאה השביעית – התקופה הביזנטית - נמצא בבית בד בכרכרה ליד אילון

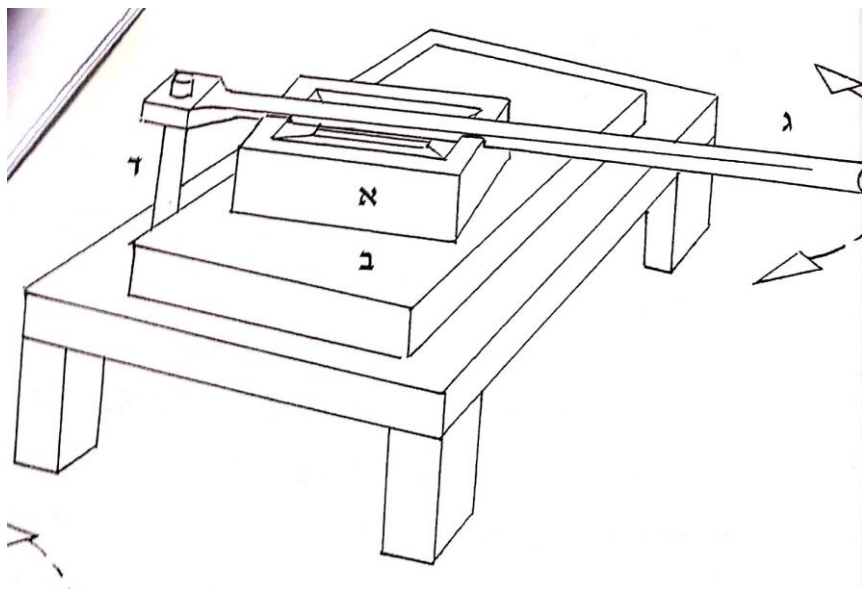
שרידי כד מהתקופה הביזנטית מהמאה השביעית שנמצא בח' קצר ליד תובל

מכש בורג בלחץ ישיר - מכש טריזים

בורג לשימוש יצור שמן עד 1948

ראה גם בשקופית בסוף המצגת המראה את הריחיים
בפעולה

ריחיים "אולינטיות" מתקופת המשנה

מורג

ציור של שימוש במורג בגורן

חלקי מורג

מחרשה קדם תעשייתית מסורתית מירכא ארון קבורה ביזנטי שנמצא בבריכת השחייה

מצבות מבית הקברות היהודי בכפר יאסיף

כלי לעשיית חמאה

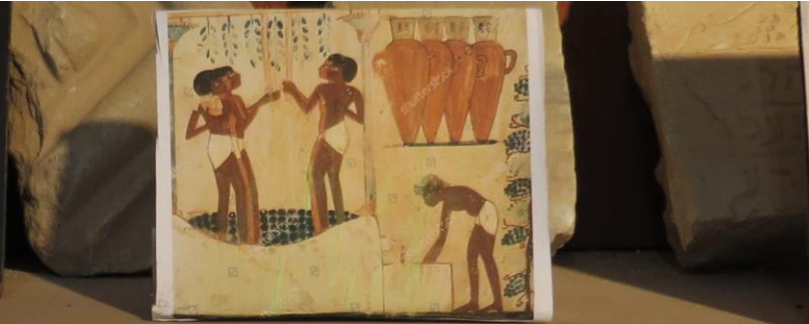
שני אוספים ללימוד זיהוי קרמיקה לפי תקופות

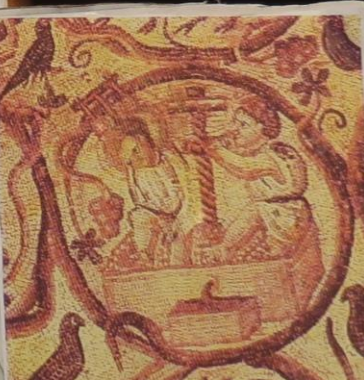
Fig. 1. Six main types of screw weights: 1. Samaria weight; 2. Kusfa weight; 3. Din'ila weight; 4. Mi'llila weight; 5. Bet Ha'Emeq weight; 6. Lavim weight (drawings: after Frankel 1994 Fig. 61).

דגמים של מתקנים לייצור שמן

כפר יסוף

עשיית יין – אז והיום

**פגז שנחת לאחר
הפיצוץ באזור**

**מחבט קריקט חתום
על ידי שחקן מפורסם**

מתוך ההיסטוריה של בית העמק

האדריכל הנס קולר, גרדה קולר ורפי פרנקל

ארון מוצגים - צולם עם פתיחת המוזיאון

וויטרינה לפרטי זכוכית וכדים – צולם עם פתיחת המוזיאון

תצוגת פריטים – צולם עם פתיחת המוזיאון

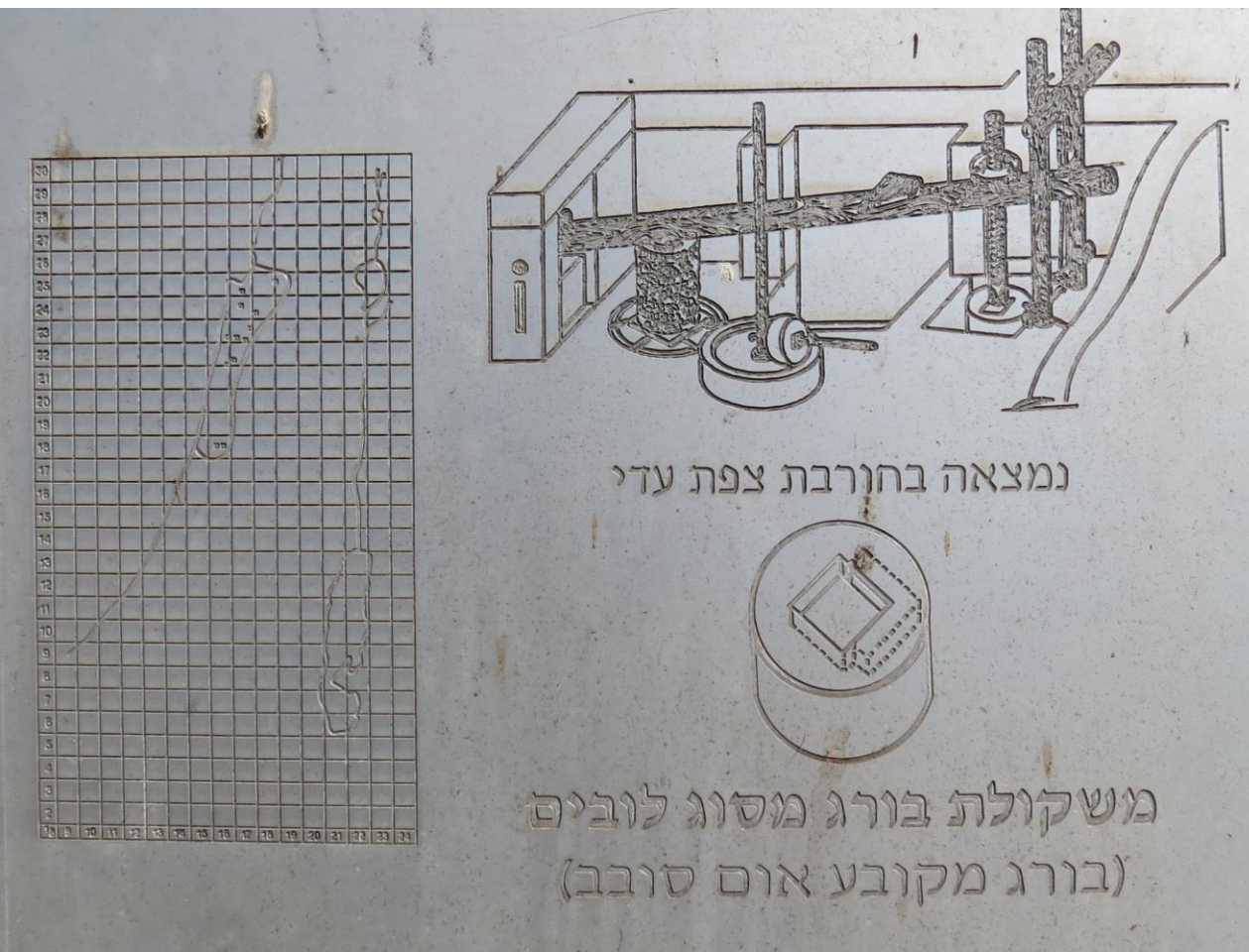
תצוגת פריטים – צולם עם פתיחת המוזיאון

הגן הארכיאולוגי: כלים לייצור שמן

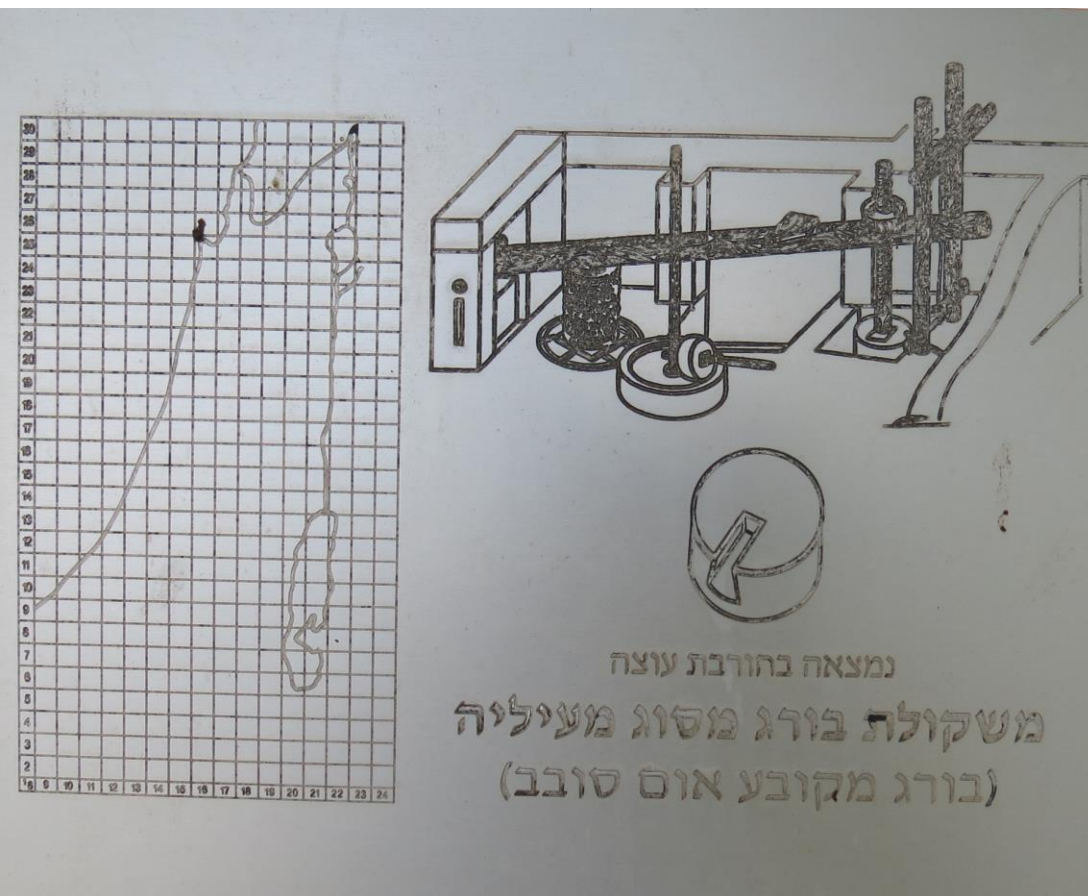

הכלים השונים

הכלים השונים

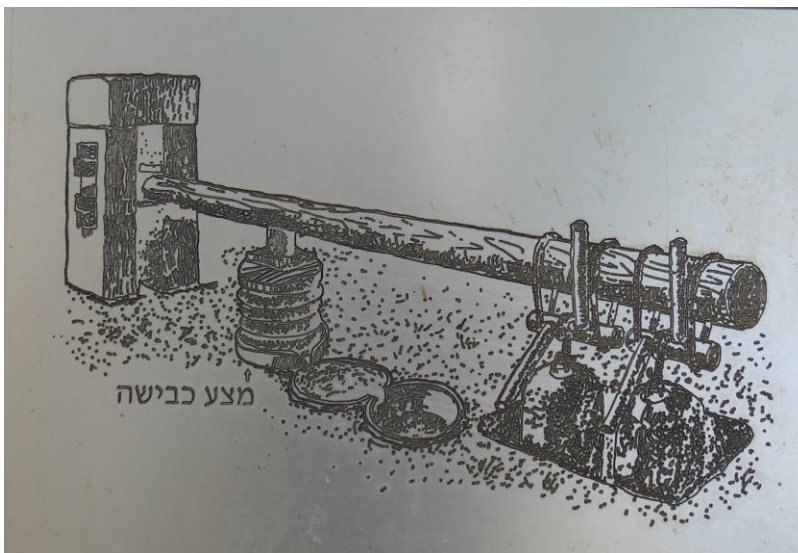

הכלים השונים

הכלים השונים

הכלים השונים

הכלים השונים

סוגי המכש

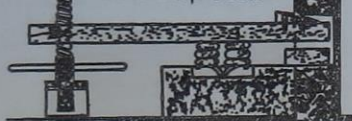
מכש קורה ומשקלות

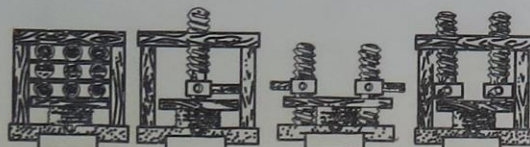
מכש קורה וכננת

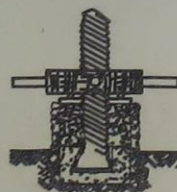
מכש קורה ורורג

מכש מסגרת: מכש בורג, מכש טריזים

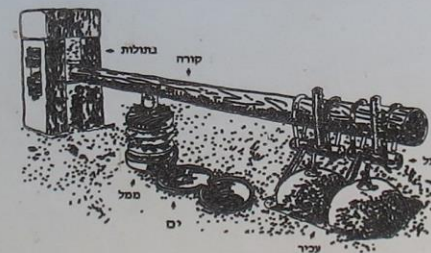

מכש היין של בורג מקובע אחד
(ממוקם במרכז משטחי הדריכה של גתות)

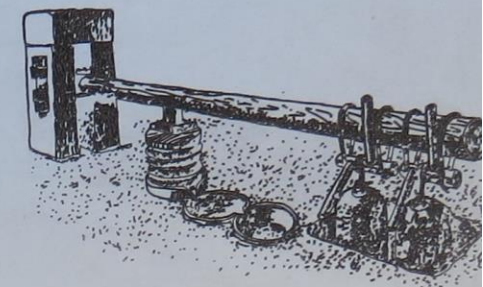
בארץ ישראל מגוון רב
של סוגי בית-בד כאשר
בכל אזור ואזור
סוגים שונים.
המפות המוצגות
ליד חלק מהמתקנים
מדגימות שוני זה.

בית הבד של המשנה

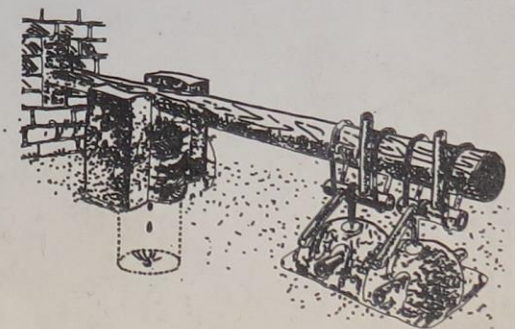

בבא בתרא פרק ד

ה המוכר את בית הבד.
מכר את הים ואת הממל ואת
הבתולות. אבל לא מכר את העכירין
ואת הגלגל ואת הקורה. בזמן
שאמר לו. הוא וכל מה שבתוכו. הרי
כלן מכורין. רבי אליעזר אומר.
המוכר בית הבד. מכר את הקורה:

מכש קורה ומשקלות צפוני

מכש קורה ומשקלות דרומי

הגן הארכיאולוגי בנוף בית העמק

שחזור של בית בד שבנה אורי כהנא ז"ל יחד עם ילדי הקיבוץ חודש לרגל חגיגות ה-70 לבית העמק

מוזמנים להיכנס וללמוד על האזור ועל המקום – ברוכים הבאים...

גמלא

להתראות !

ארכיון וחדר זכרון

ערך פרדי כהנא – ערה"ש תש"פ 2019

ארכיון בית העמק